

Mali Facko in škrat Packo

Besedilo: Kati Rupnik
Pesmi: Barbara Gregorič Gorenc

Packo: Le vstani, le vstani,
saj nisi zaspan!
Le vstani, le vstani
- že beli je dan!

Prigode neznane
že čakajo nas,
prigode zabavne,
ki krajšajo čas.

Facko: Kaj je? Kdo je? Kdo tako razgraja?

Packo: Ha, ha, ha, ha ... počil bom od smeha. Ha, ha, ha ...

Facko: Kdo pa si ti?

***Jaz sem Packo,
mali škrat,
pridi z mano
se igrat!***

***Jaz sem Packo,
škrat iskriv,
včasih malo
nagajiv.***

***Jaz sem Packo,
razigran,
vabim te
v zabaven dan!***

Facko: Nekam čuden si ...

Packo: Kako?

Facko: Tako majhen, pa nekam starikav, pa tak hrup zganjaš že navsezgodaj ...

Packo: Veš kaj? Zdaj ga pa lomiš – saj sem ti povedal, da sem škrat. Za škrate si pa čuden ti, da veš – in ne jaz!

Facko: Dobro, dobro no, saj nisem tako mislil ...

Packo: Če smo natančni – sploh nič nisi mislil!

Facko: In kaj počneš tu?

Packo: S tabo hočem v šolo!

Facko: Hočeš?

Packo: Ja, hočem!

- Facko:** Prav.
- Packo:** Kaj prav? Me boš vzal s seboj?
- Facko:** Ne. Zakaj?
- Packo:** Ker HOČEM!
- Facko:** In?
- Packo:** Ja, rad bi šel s teboj, želim si ...
- Facko:** No, to je že nekoliko bolje ...
- Packo:** Dobro no, saj vem kaj bi rad slišal: PROSIM, ali grem lahko danes s teboj v šolo?.
- Facko:** Naj bo.
- Packo:** Super! No, greva. Brž!
- Facko:** Kam?
- Packo:** Ja, v šolo 'ne?
- Facko:** Ja ljuba duša: kam se ti pa tako mudi – saj sem še v pidžami? Sploh pa imam vsako jutro svoj »obred«.
- Packo:** Obred?
- Facko:** Ja. Boš sodeloval tudi ti?
- Packo:** *vdano v usodo* → Ja seveda bom - kaj mi pa drugega preostane.
Radovedno → In kaj boš počel?
- Facko:** Takole gre:
*Najprej prezračim sobo. Med zračenjem grem v stranišče, opravi malo in, če se le da, tudi veliko potrebo – se pravi grem lulat in kakat. Potem si **obvezno** umijem roke. Vrnem se v sobo, pospravim posteljo in naredim nekaj vaj, da mi »poženejo kri po žilah« in sploh prebudijo moje telo. Potem grem v kopalnico in se umijem. Ko se oblečem, pojem zajtrk in si umijem zobe. Moj obred je tako opravljen.*

Facko ponovi obred v rimah:

*Najprej sobico prezračim.
Malo si lase skrtačim.
Na stranišču lulam, kakam,
roke umijem, nič ne čakam!*

*Posteljo pospravim vedno,
telovadim zjutraj redno.
Se umijem in oblečem,
zajtrkujem, v šolo stečem.*

Pove – ne poje: No, lepo počasi grem v šolo, ravno prav hitro ...

*Prej zobe
sem še umil,
da nasmeh
se bo iskril!*

• **Izvajalec zdravstvene vzgoje razlaga:**

- umivanje rok – kdaj in kako (teorija)
- jutranje umivanje
- umivanje zob
- higiena spolovil

Glej priročnik stran: 11-12, 17-18

• **Potrebni poudarki:**

- vrstni red opravil (telovadba v prezračenem prostoru, umivanje zob po jedi in ne pred njo, zapiranje vode med umivanjem zob ...)
- pomen zajtrka

Packo: A veš, da ta tvoj »obred« sploh »ni od muh« - pravodlično se počutim: popolnoma sem buden, prijetno sit in poln energije – kot nalašč za moj prvi šolski dan. Hej, kaj bomo pa imeli prvo uro?

Facko: Matematiko.

Packo: A' je težka?

Facko: Niti ne – meni je zabavna – kot kakšne uganke.

Packo: Kaj bo pa po matematiki?

Facko: Likovni pouk. Danes bomo risali košare s sadjem.

Packo: Jaz bi najraje narisal limono.

Facko: Zakaj pa prav limono?

Packo: Ker mi je všeč, ko vidim, kako se ljudje nakremžijo, ko zagrižejo vanjo . Ha, ha, ha ...

*Če zagrižeš v limono,
krasno skremži ti obraz!
Kakšen krhelj
ti nastavim, na skrivaj,
škrat Packo – jaz!*

Facko: Packo, Packo - si ti en falot ...

... »šolsko vzdušje« ...

Facko: *Sva Facko in Packo in greva v šolo -
to bo zabavno, to bo en špas!
Če hočete koga pošljite v kontrolo,
a vem, da je znanje najlepši okras.*

Packo: Zato se bom trudil
- sem Facku obljubil:
da bom vse zapisal,
kaj tudi narisal,
bom pridno poslušal
in prav nič zamudil ...

Facko: *Sva Facko in Packo in greva v šolo -
to bo zabavno, to bo en špas!
Če hočete koga pošljite v kontrolo,
a vem, da je znanje najlepši okras.*

Šola

Facko: Packo, nekaj me skrbi. V šoli je včasih treba biti tiho in poslušati učitelja – ali ti sploh znaš molčati?

Packo: No, imaš pa res lepo mnenje o meni ... Užaljen sem, da veš! Nikoli več ne bom govoril s tabo! Nikoli.

Facko: »Nikoli« - to je pa dolgo ...

Tišina ...

Facko: Daj no, ne kujaj se – saj si videti, kot bi ti ugriznil v limono ...

Tišina ...

Facko: Packo, sediš kot »en kup nesreče«. Daj no vzravnaj se malo, učiteljica nas vselej opozarja, da moramo sedeti vzravnano.

Packo: *Ja, sedim, kot »kup nesreče«,
hrbet mi k podplatom vleče.
Dobro, no,
se bom zravnal,
da ne bom ves zvit ostal!*

• **Izvajalec zdravstvene vzgoje razlaga:**

- o pravilni drži,
- sedenju,
- ležanju,
- dvigovanju bremen,
- nošenju šolske torbe

Glej priročnik stran: 25

Packo: *Cinguli-binguli pravkar zvonj,
cinguli-binguli vsem se mudi.*

Facko: *Za glavni odmor nastopil je čas
- malica slastna že čaka na nas.*

Packo: Facko ... jaz bi tudi ...

Facko: Kaj »bi ti tudi«?

Packo: Ja malico vendar.

Facko: No lepo – se nič več ne kujaš?

Packo: Ah, daj no!

Facko: Veš kaj, najprej si bova umila roke.

Packo: A je to spet eden tvojih »obredov«?

Facko: Pravzaprav je res.

-
- **Izvajalec zdravstvene vzgoje sprašuje otroke koliko so si zapomnili o umivanju rok (ponavljanje teorije)**
-

Facko: Pa dober tek!

... malica ...

Packo: *Moji prsti
so medeni
in malo mleka
sem polil.*

*Kruh in maslo
sem pojedel,
jabolko
zakotalil,*

*k tebi, Facko,
ker sem škrat,
in zdaj žogal
bi se rad.*

Facko: Ej, Packo, jabolko raje pojej, žogal se boš lahko prav kmalu!
Zdaj je na urniku športna vzgoja!

Packo: Komaj čakam, da pridem v telovadnico. Pošteno sem se že naveličal molčanja in poslušanja. Končno bom lahko divjal in skakal in prevračal kozolce ... Le kdo bi ves čas »drgnil komolce« v šolskih klopeh? Veš, če bi jaz pripravljaj urnik bi imeli vsak dan 124 ur športne vzgoje.

Facko: Packo, se ti ne zdi, da vseeno malo pretiravaš. Če hočeš imeti lepo postavo, ko odrasteš in imeti toliko kondicije, da ne boš zadihan za vsako figo, je **gibanje res pomembno**, pa tudi za ohranjanje zdravja. Ampak ti potrebuješ tudi kakšno uro matematike, da boš vedel, koliko ur športne vzgoje lahko stlačiš v en dan. Pa tudi spoznavanja narave, da boš vedel koliko naporov človek zmore. Sploh pa, saj športna vzgoja ni naše edino gibanje. Tudi popoldan, ko se gremo doma na dvorišču loviti ali pa pepčka, ali gnilo jajce, se veliko gibljemo.

Packo: *Skačem in tekam,
prevračam kozolce,
se včasih »pobuškam«
imam črne komolce.*

*Priznam, da pri miru težko se držim
se rajši s prijat'li za žogo podim.*

-
- Izvajalec zdravstvene vzgoje razlaga:
 - o gibanju
-

Packo: Kaj imamo pa sedaj?

Facko: Spoznavanje narave. Učili se bomo o bitjih, ki so tako majhna, da jih sploh ne moremo videti, pa lahko kljub temu prav zaradi njih hudo zbolimo.

Packo: Kaj so ta bitja manjša od nas škratov?

Facko: Mnogo, mnogo manjša.

Packo: Jaz sem pa mislil, da smo škratje najmanjši.

Facko: *Povsod okrog nas
so majhne zveri.
A umivanje rok
jih lahko prepodi.*

*Ker strašno bojijo
se vode in mila,
vsaka pred nami
se hitro bo skrila.*

• **Izvajalec zdravstvene vzgoje razlaga:**

- velikost mikroorganizmov
- pogoji za rast in razmnoževanje
- hitrost razmnoževanja

Glej priročnik stran: 9-10

• **Potrebni poudarki:**

- Pogoje za rast mikrobov povežemo z vsakdanjim življenjem npr.:
 - za čistočo predmetov, površin in telesa moramo skrbeti, ker tudi umazanija predstavlja hrano za mikrobe
 - prostore zračimo zato, da vanje pride svež zrak, še »nepodihan« zrak, pa tudi zato, da zmanjšamo število mikroorganizmov v prostoru (zlasti v času prehladov, ko vsi kihajo, kašljajo in tako iz svojega telesa v zrak sproščajo ogromno mikrobov) – za to da zbolimo je namreč pomembno tudi število mikrobov
 - ker mikrobi nujno potrebujejo vlago, je zelo pomembno, da npr.: posušimo čevlje preden jih ponovno obujemo, pustimo zobno ščetko na zraku, da se lahko osuši (je ne spravljamo mokre v plastične škatlice ipd.).
- Čas razmnoževanja mikrobov povežemo z nečim, kar otroci poznajo npr. V dobri šolski uri lahko iz enega samega mikroba nastane 8 mikrobov – v 8-ih urah pa skoraj 17 milijonov. Ob tem jim pokažemo shemo razmnoževanja mikrobov iz priročnika.

... zvonjenje ...

- Facko:** Tako, za danes je pouk končan. Povej, kaj ti je bilo najbolj všeč?
- Packo:** Čisto po resnici?
- Facko:** Čisto!
- Packo:** Ja – malica, jasno.
- Facko:** Potem ti bo pa najbrž kosilo tudi. Pridi, greva jest.
- Packo:** In kaj bo dobrega?
- Facko:** Jota, kos rženega kruha, palačinke z marelično marmelado in hruška.
- Packo:** U – prima!
- Facko:** Packo, si se danes že kaj naučil? Kaj bova storila pred kosilom?
- Packo:** Jaz nič, meni se mudi, jaz sem hudo lačen ...
- Facko:** O, pa bova – oba si bova umila roke – sicer tudi kosila ne bo ...
- Packo:** *(sam pri sebi)* Uh, si siten.

- **Umivanje rok – ponovitev**

po možnosti demonstracija umivanja rok s strani izvajalke ZV in praktično delo otrok (prav tako umivanje rok)

- Packo:** Tale jota je bila prima – škratje smo nori na zelenjavo – naj bo kuhana ali surova. Palačinke so pa itak dvakrat prima.
- Opomba: po potrebi naj se otrokom razložit, iz česa je jota.*
- Facko:** Si zdaj kaj žejen?
- Packo:** Kako si vedel – *n e s k o n č n o* sem žejen.
- Facko:** Ker sem jaz tudi. Jota je bila res prima, a se bojim, da malce preslana. Glej v torbi imam plastenko Cole – si bova delila.
- Packo:** Veš kaj, tega pa škratje že ne pijemo. Škratje pijemo vodo. Voda je večna. Tudi škratje smo večni. Če bi pil Colo, ne bi imel le 300 let, ampak tudi 300 kg – kdo bo pa to prenašal s seboj. Pa tudi zobe moram ohraniti za večno, s sladkimi pijačami pa to ne gre. Jaz ostanem pri vodi.
- Facko:** Prav imaš – jaz tudi.

Packo: *Pa »Na zdravje!«
z vodo bistro!*

Facko: *Pa »Na zdravje!«
z vodo čisto!*

Oba: *Odžeja nas
in osveži;
naj studenček
žubori!*

Facko: Tako, za danes in ker je petek tudi za ta teden, sva s šolo »opravila«. Zdaj pa brž v garderobo in domov.

Packo: Joj Facko, kako lepa kapica je na tisti polički: rumena kot sonce in z veliko nakvačkano rožo in rdečim puhastim cofom. Daj, naj jo pomerim, da vidim, če mi kaj »paše«, saj jo bom dal takoj nazaj.

Facko: Kaj si nor ? Prejšnji teden smo imeli v šoli uši. Bi jih rad tudi ti? Če jih boš dobil, mi nikaar ne hodi blizu! Zapomni si za vselej: kap, glavnikov in drugih osebnih stvari si NE posojamo. To bi bilo ravno tako, kot bi si posojali spodnje hlačke in to preprosto »ne gre«! Jasno?

Packo: V redu, v redu!

*Kapice nočem,
bojim se uši!
Nočem, da glava
močno me srbi.*

*Ne bom si sposojal
osebnih stvari,
Adijo, adijo
grozne uši!*

-
- **Izvajalec zdravstvene vzgoje razlaga:**
 - o negi lasišča
 - o naglavnih ušeh in njihovem zatiranju
 - o osebnih predmetih

Glej priročnik stran: 18-21

Facko: *Že dneve in leta obljublja mi teta,
da majhnega kužka prinesla mi bo.*

*Kosmat in mehak bo in čisto moj,
na vsakem koraku bo hodil z menoj.*

*Že dneve in leta čakam na to,
mamica moja pa sploh ni za to.*

Facko: Glej kako prijazen kuža. Menda se je izgubil.
Kuža, kuža, pridi bliže.
O ko bi jaz imel takega kužka – to bi se igrala, tekala bi po travniku, metal bi mu palico in žogo, naučil bi ga kakšno »točko«, tako kot jih znajo živali v cirkusu ... in sploh bi bilo prima.

Kuža, kuži, o ti cukrček, pridi k meni.

Tako, tako ja – a' te lahko malo pobožam?

Packo: Facko, zdaj je pa dovolj neumnosti. Pamet v roke: to, da se NE SMEMO dotikati živali, ki jih ne poznamo, vemo pa celo škratje. Naš pregovor pravi:

**Preden kužka pobožaš,
ali pa bika,
mamo vprašaj
in vprašaj lastnika!**

- **Izvajalec zdravstvene vzgoje razlaga:**

- *o hišnih ljubljencev*
- *o tujih živalih*

Glej priročnik stran:23-24

Packo: Kaj bova pa zdaj počela?

Facko: Lahko se igrava.

Packo: Bratje škratje so mi povedali, da imate »človečki« take hecne igrače – rekli so, da samo pritisneš na nekakšen gumb - ki menda ni tak kot tale na moji srajčki – pa že se pajac v nekakšni škatli premakne, skoči, počni ali pa stori kaj povsem drugega. Imaš tudi ti takšno igračo?

Facko: Ali misliš na računalnik?

Packo: Lahko da – pojma nimam kako se reče igrači.

Facko: Imam ja. Lahko ti pokažem kakšno računalniško igrico, ampak ne bova igrala več kot pol ure – mamica mi ne dovoli.

Packo: *Računalnik in TV –
škatli,
kamor
škrat ne gre!*

*Kratek čas
je zanimivo,
a raje igram se
s tabo, »v živo«!*

-
- **Izvajalec zdravstvene vzgoje razlaga:**
 - *o sedenju za ekranom (računalnik in TV)*
 - **Potrebni poudarki:**
 - Zgornja omejitev časa »pred ekranom« velja za TV in računalnik skupaj - če smo ene dan več za računalnikom, naj bo pa takrat manj televizije.
 - Ne več kot 2 uri pomeni največ 2 uri na dan – mnogo bolje pa je manj.

Facko: Danes je petek in ob petkih mamica zamenja posteljnino na moji postelji, jaz pa se temeljito okopam. V kad si natočim precej tople vode, se igram in uživam. Pojdi z menoj in mi delaj družbo.

Facko: *V kopalnici je ocean.
Dve ladji sva zapluli vanj.
Se v delfina spremeniva,
skačeva, okrog škropiva!*

-
- **Izvajalec zdravstvene vzgoje razlaga:**
 - *o negi celega telesa*
 - *tuširanje oz. kopanje*
 - *nega telesnih gub*
 - *nega nog*
 - *higiena nohtov*
 - *higiena ušes*

Glej priročnik stran: 14-17

- Packo:** Njam, njam – spet nekaj dobrega. Kaj je to?
- Facko:** Mlečni zdrob.
- Packo:** Aha posul si ga z nečim rjavim, jaz ga bom pa raje stemle črnim.
- Facko:** Kaj pa je to?
- Packo:** Poper – škratje ga obožujemo. Njam, njam ...
- Facko:** Ta je pa dobra – ste pa res čudni.
- Packo:** Apčih! Apčih, apčih, apčih ...
- Facko:** Packo, spet si pretiraval. Ampak vsaj kihal bi lahko tako kot se spodobi.
- Packo:** ***Ko kašljam in kiham,
obrnem se stran.
A - PČIH! No, vidiš,
da to dobro znam!***
- Ne bo te odnesel
škratji prepah,
ko kašljam in kiham,
A – A- A – PČIH!***

- **Izvajalec zdravstvene vzgoje razlaga:**

- *o higieni kašlja in kihanja ter*
- *o pravilnem načinu brisanja nosu*

Glej priročnik stran: 13

- Facko:** Tako, zdaj pa še umivanje zob, skok v pižamo in hop v posteljo. Prebral ti bom pravljico. Včasih mi jih je brala mamica, sedaj ko znam že brati, pa to storim sam.

Z nežnim pojemajočim glasom → »Nekoč tega je že davno davno, tako davno, da se ne spominjajo več niti vaši starši ... kratek inštrumentalen presledok in nato spet z naraščajočo glasnostjo → in potem sta v slogi živela – skromno a zadovoljno – vse dni svojega življenja.«

- Packo:** Facko, kaj boš zdaj zaspal? Kaj pa jaz, a moram zdaj domov?

- Facko:** Ne bom še takoj zaspal. Vsak večer, tik preden zaspim, si v misli prikličem vsaj eno lepo stvar, ki se mi je zgodila tistega dne. Danes na primer sem spoznal malo hecnega a zelo zanimivega škrata. Kaj pa si ti doživel lepega?

Packo: Jaz sem se pa naučil toliko novega: o mikrobih, ušeh, umivanju, gibanju in še in še in še ...

Facko, jaz še ne bi šel domov, meni je s tabo tako lepo.

Facko: Prav, pa ostani še jutri. Očka nas bo peljal na izlet na Veliko planino – boš videl kako je tam lepo. Pa krave bova videla, s takimi velikimi zvonci. A veš kako imajo krave lepe oči? Pa kislo mleko bova jedla! Juhuhu!

Packo: *(Hvaležno)* Oh Facko - ti sploh nisi noben Facko, ti si FACA.

Oba – Packo vmes zasmrči:

***Sva Facko in Packo
in greva zdaj spat!
Luna že maje se
na zvezdni grad.***

***Sanje zameša,
posuje nas z njimi,
sanjajmo mirno
na mehki blazini ...***